

ĆWICZENIA

1

Proszę odpowiedzieć na pytania dotyczące tekstu.

1. Dlaczego Jola czyta tak dużo wieczorami?
2. Co Darek chciałby robić wieczorem?
3. Czy Jola i Darek mają kota, czy papugę?
4. Czy Darek przeszkadza Joli?
5. Dlaczego Darek nie chce iść sam spać?
6. Czy Darek pali papierosy?
7. Czy Jola sprząta i gotuje?
8. Czy Jola lubi pić herbatę?
9. Czy Jola i Darek są zdenerwowani?
10. Co Darek proponuje Joli?

2

Proszę utworzyć formy trybu rozkazującego.

WZÓR: (ty) *Jedź* (jechać) ze mną!

1. (wy) ..... (kupić) dla mnie litr mleka!
2. (ty) ..... (zacząć) wreszcie myśleć!
3. (ty) ..... (zapłacić) chociaż za siebie!
4. (ty) ..... (mówić) do mnie jeszcze!
5. (wy) ..... (zaprosić) nas kiedyś do siebie!
6. (wy) ..... (spędzić) z nami ten wieczór!
7. (ty) ..... (dać) mi jeszcze jedną szansę!
8. (wy) ..... (przestać) sami siebie oszukiwać!

3

Proszę przekształcić zdania według wzoru.

WZÓR: On dużo czyta. Ty też dużo *czytaj!*

1. Ona mówi mi same komplementy. Ty też ..... !
2. Oni budują nowy dom. My też ..... !
3. Ja szanuję jego poglądy. Ty też ..... !
4. My ignorujemy dyletantów. Wy też ..... !
5. Ona często się modli. Ty też ..... !
6. Oni nie boją się konfrontacji. My też się nie ..... !

7. Adam pytał mnie o wszystko. Ty też ..... !
8. Już się nad tym zastanowiłem. Ty też ..... !
9. My zgadzamy się na wszystko. Ty też ..... !
10. Dzisiaj gramy w szachy. Ty też ..... !

4

Proszę utworzyć zdania według wzoru.

WZÓR: Czy Adam ma jechać? – *Niech jedzie!*

1. Oni nie chcą iść do dentysty. .... !
2. Czy Anna ma kupić bilet dla ciebie? ..... !
3. Czy oni mogą jeść tak późno? ..... !
4. Czy Adam może wejść? ..... !
5. One chcą spać. .... !
6. Czy również on może próbować? ..... !
7. Czy wszyscy muszą tego słuchać? ..... !
8. Oni nie chcą na to patrzeć. .... !
9. Rodzice chcą odpocząć. .... !
10. Adam chyba umiera z miłości do Anny. .... !

5

Proszę utworzyć zdania według wzoru.

WZÓR: Czytaj ten list! – (pan) *Niech pan czyta ten list!*

1. Daj mi spokój! (pan) ..... !
2. Zostań ze mną! (pani) ..... !
3. Wróć jutro! (pan) ..... !
4. Siadaj tutaj! (państwo) ..... !
5. Zjedz coś! (panie) ..... !
6. Czekał jeszcze! (panowie) ..... !
7. Zaczynaj sam! (pan) ..... !
8. Kończ wreszcie! (pani) ..... !
9. Myślcie o nas! (państwo) ..... !
10. Wstydz się! (pani) ..... !

5

Proszę samodzielnie utworzyć zdania według wzoru.

WZÓR: Adamie, jesteś zmęczony? – *To idź spać!*

1. Czy masz za dwa dni egzamin? ..... !

2. Czy jesteście państwo głodni? .....
3. Czy wiesz Marku, że palenie papierosów jest szkodliwe dla zdrowia? .....
4. Widzisz, Ewo, że potrzebuję twojej pomocy. ....
5. Już dawno powinieneś zrezygnować z tej brody. ....
6. Jest już prawie południe, a ty ciągle leżysz w łóżku. ....
7. Ta sukienka nie nadaje się na dzisiejszy wieczór. ....
8. Grałeś całe przedpołudnie w piłkę. Jesteś brudny i spocony. ....
9. Wiesz, że znowu czekałem na ciebie prawie godzinę? .....
10. Myślę, moja droga, że bylibyśmy świetnym małżeństwem. ....

7

Proszę uzupełnić zdania według wzoru.

WZÓR: Jeśli jesteś śpiący, to *śpij!*

1. Jeśli jesteś za gruba, to .....
2. Jeśli macie pytania, to .....
3. Jeśli masz pragnienie, to .....
4. Jeśli nie masz pieniędzy, to .....
5. Jeśli macie coś do powiedzenia, to .....
6. Jeśli lubisz taką muzykę, to .....
7. Jeśli musisz iść, to .....
8. Jeśli masz numer jej telefonu, to .....
9. Jeśli nikt nie słyszy tego, co mówisz, to .....
10. Jeśli lubisz milczeć, to .....

8

Wyrazy w nawiasach proszę podać w odpowiednich formach trybu rozkazującego.

WZÓR: (pisać) – *pisz!*

1. (ty) – Jolu nie (czytasz) już tych książek!
2. (ty) – (dajesz) mi spokój! Przecież muszę.

3. (my) – Wcale nie. Lepiej (chodzimy) gdzieś! (zrobimy) coś sympatycznego! (poddajemy) się nastrojowi chwili!
4. (ty) – Jakiemu nastrojowi? Zwariowałeś? (włączysz) sobie telewizor!
5. (my) – Proszę Cię! (mamy) wreszcie trochę czasu dla siebie!
6. (ty) – (prosisz) sobie ile chcesz! Ja teraz się uczę. Więc nie (marnujesz) mojego zapachu! A najlepiej (zaparzysz) kawę!
7. (ty) – Taak! (zaparzasz) kawę! (idziesz) po zakupy! (sprzątasz) mieszkanie! (ugotujesz) coś na obiad! Tylko to od ciebie słyszę, odkąd zaczęłaś studiować.
8. (ty) – Nie (przesadzasz) Adamie! I (zajmujesz) się czymś ciekawym!
9. (ty) – Proszę, nie (mówisz) do mnie jak do małego dziecka!
10. (ty) – A ja proszę – nie (palisz) tutaj! I nie (podnosisz) na mnie głosu!
11. (ty) – Przepraszam! Nie (złóścisz) się! Jestem trochę rozdrażniony.
12. (ty) – Może (weźmiesz) psa i (idziesz) na spacer! – Psa? Ja sam czuję się jak pies!
13. (ty) – (przestajesz)! (robisz) sobie co chcesz, ale mi nie (przeszkadzasz)! – Ale jest już prawie noc.
14. (ona) – Niech (jest)!
15. (my) – (położymy) się!
16. (ty) – (kładziesz) się sam! – Sam? O nie! Mam żonę.
17. (ty) – (boisz) się Boga Adamie! (powiedziałeś), o co ci chodzi!
18. (ty) – (domyślisz) się!
19. (ty) – (poczekasz) chwilę! Już kończę. – Czy mogę włączyć muzykę?
20. (ty) – (zrobisz) to!
21. (my) – Nie, lepiej (zrobimy) to razem!

9

Proszę wyjaśnić znaczenie poniższych zwrotów i określić.

1. Poddać się nastrojowi chwili.
2. Mówić do kogoś jak do małego dziecka.
3. Podnosić na kogoś głos.
4. Czuć się jak (zbity) pies.
5. Marnować zapach.
6. Bać się Boga.
7. Umierać z miłości do kogoś.

Tryb rozkazujący

* tworzenie

- tworzy się od tematu czasowników niedokonanych i dokonanych
- nie ma formy 1. osoby liczby pojedynczej
- formę 2. osoby liczby pojedynczej czasowników I i II koniugacji tworzymy od tematu 3. osoby liczby pojedynczej czasu teraźniejszego (**pisz-e, mów-i, usłysz-y**)
- formę 1. i 2. osoby liczby mnogiej czasowników I i II koniugacji tworzymy jak wyżej, dodając odpowiednio końcówki **-my, -cie** (**pisz-my, mów-cie**)
- formę 2. osoby liczby pojedynczej czasowników III i IV koniugacji tworzymy od tematu 3. osoby liczby mnogiej czasu teraźniejszego (**graj-a, śpiewaj-a**)
- formę 1. i 2. osoby liczby mnogiej czasowników III i IV koniugacji tworzymy jak wyżej, dodając odpowiednio końcówki **-my, -cie** (**graj-my, zrozumiej-cie**)
- w 1. i 2. osobie liczby mnogiej oraz 2. osobie liczby pojedynczej występuje prosta forma trybu rozkazującego
- w 3. osobie obu liczb występują formy opisowe złożone z partykuły **niech** i form trybu oznajmującego czasu teraźniejszego (**niech pisze, niech grają**)

* odmiana

koniugacja I i II

liczba pojedyncza		liczba mnoga	
–		piszmy	mówmy
pisz	mów	piszcie	mówcie
niech pisze	niech mówi	niech piszą	niech mówią

koniugacja III i IV

liczba pojedyncza		liczba mnoga	
–		śpiewajmy	zrozumiejmy
śpiewaj	zrozum	śpiewajcie	zrozumiejcie
niech śpiewa	niech zrozumie	niech śpiewają	niech rozumieją